

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 246 • Vychází 27. června 2024

Milé čtenářky, milí čtenáři,

do dnešního Ďáblíku se sešlo hned několik textů, které zmiňují větrné elektrárny. A shodou okolností byl 15. června celosvětový Den větru, kdy byly i u nás otevřeny mnohé tubusy stožárů těchto zdrojů pro návštěvu zájemců. Tady na jihu Čech žádný, protože stejně jako v Praze, kde je to pochopitelné, u nás žádné větrné elektrárny s výjimkou několika domácích malých, nemáme. Není to jen věc nepřilíš dobrého větrného potenciálu v kraji, ale také omezujícího územního plánu a naprosto šílených povolovacích procedur, kdy sedm až deset let je běžná doba povolování, se kterou u nás investor do těchto čistých zdrojů energie musí počítat. Kolik stovek hektarů skladů, výrobních a prodejních hal, developerských areálů je za tu dobu nejen povoleno, ale i postaveno?

Jak se rovněž dočtete, legislativa se bude měnit a v některých vhodných oblastech má být povolování větrných (a také fotovoltaických) elektráren přeci jen urychleno. Jestli to pomůže, jak je potřeba, se teprve uvidí. Budoucí ceně elektřiny by to ale pomohlo rozhodně a více, než dnešní důraz na jaderné reaktory. O tom je zase na dalších stránkách zmíněná studie organizace Fakta o klimatu. Nepotřebujeme stavět obnovitelné zdroje energie kvůli evropským plánům, jak často odkazují buď alibističtí anebo zmatení politici, ale kvůli naší vlastní energetické bezpečnosti a rozumným cenám.

Je jisté, že si postupně budeme i v naší jihočeské krajině na větrné elektrárny zvykat. A že to zřejmě i u mnohých z vás bude vyvolávat nevoli, „protože jsou přeci ošklivé“. Jakmile dojde na emoce, stávají se z našich spoluobčanů experti na energetiku, ochranu krajiny, ptáků, netopýrů, materiálovou recyklaci, hluk a kdeco dalšího. A je tak snadné takové negativní emoce zažehnout. Přijde mi vhodnější posuzovat vždy konkrétní projekty. Skutečné negativní dopady se dají zhodnotit, eliminovat nebo stavbu na konkrétním místě zamítnout. Kromě kategorie líbí/nelíbí, tam to bude vždy nutně subjektivní, ale pomáhá, pokud je do projektu zapojena komunita, třeba obec. Mně osobně se tyto moderní zdroje líbí, ale jsou místa v naší krajině, kde si je taktéž dobře představit neumím. Pomáhá také pohled na temelínskou elektrárnu z desítek kilometrů vzdálených výšin, aby měl člověk srovnání.

Pokud však o větrné energetice nechcete číst nic, i tak na stránkách Ďáblíka najdete dostatek jiných témat. Užijte si ho a pěkné léto.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Větrné turbíny jsou klíčem k dostupným cenám elektřiny. Je nutné odstranit bariéry rozvoje	str. 4-5
Odstřel „velkých racků“ bude mít alespoň jasná pravidla	str. 12
Vypuštěno: šest stovek vzácných perlorodek má nový domov v řece Malši	str. 16

Evropský zákon o obnově přírody byl s konečnou platností schválen

Rada Evropské unie, složená ze zástupců členských států, schválila nařízení o obnově přírody. Byl to poslední krok nutný k tomu, aby tento zákon mohl začít platit. Tento výsledek je obrovskou výhrou pro evropskou přírodu, opatření v oblasti klimatu, občany a budoucnost.

Česká republika od začátku tento zákon podporovala, cesta ke konečnému schválení však nebyla vůbec jednoduchá. Poté, co evropské instituce dohodly kompromisní znění a zákon prošel evropským parlamentem, ukázalo se, že po změně názoru některých členských zemí nemá v Radě potřebnou většinu. Teprve díky změně postoje Rakouska získal

zákon opět potřebnou podporu 20 zemí, které představují 66 % evropské populace.

Naplnění zákona, pokud k němu členské státy skutečně přistoupí odpovědně, může zvrátit neblahý trend poklesu biodiverzity v Evropě a napomoci k obnově krajiny ve velkém měřítku. A to jak řek a potoků, tak lesů i krajinných prvků na zemědělské půdě a ve městech a obcích.

Martin Rexa, koordinátor zemědělské kampaně Hnutí DUHA, k tomu řekl: „Schválení tzv. zákona o obnově přírody je skvělou zprávou pro přírodu i pro společnost. Bez obnovy přírody nemůžeme zvrátit alarmující úbytek biodiverzity nebo připravit naši společnost na dopady klimatické změny. I díky podpoře ministra Petra Hladíka může nyní Česko začít připravovat svůj národní plán, jak cílů zákona dosáhne co nejmýsluplněji a nejefektivněji. Naše lesy i zemědělská krajina to potřebují.“

Vlastimil Karlík, odborník na ochranu přírody ze spolku Arnika, k tomu dodává: „Zákon od počátku podporovala a sledovala evropská občanská společnost. Petici za jeho schválení podepsalo přes milion evropských občanů, podporu vyjádřilo přes 6000 vědců, více než 100 ekonomických subjektů a občanská sdružení z celé Evropy.“

Jan Freidinger, vedoucí biodiverzitní kampaně Greenpeace, uvádí: „Obnova a ochrana přírody je náš nejlepší spojenec v době klimatické krize. Pomůže všem, kteří již dnes čelí dopadům změn klimatu, od farmářů po lidi ve městech, které sužují vlny veder. Je proto těžko pochopitelné, že se z procesu přijímání stala doslova kovbojka a dlouho se zdálo, že zákon skončí pod stolem.“

Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické, říká: „Schválení nařízení o obnově přírody je skutečně přelomové. Je to poprvé v historii, kdy se součástí právního řádu stává povinnost

obnovovat přírodu. Evropa tímto rozhodnutím potvrzuje, že dokáže uvažovat v širších souvislostech a vidí dál, než za horizont jednoho volebního období. Přírodu potřebujeme všichni, abychom mohli dýchat, pít a jíst, ale i abychom si měli kde odpočinout nebo z čeho se radovat. Obnova přírody bude trvat desetiletí, ale právě proto je potřeba začít už dnes. Dnešní rozhodnutí je obrovským vítězstvím budoucích generací nad pohodlností těch současných.”

Pavel Šremer, místopředseda Společnosti pro trvale udržitelný život (STUŽ) upozorňuje, že přijaté výsledné znění legislativy k obnově přírody je sice daleko slabší, než původní návrh Evropské komise, ale je důležitým začátkem obnovy evropské přírody a krajiny: *”Je třeba poděkovat všem, kteří se podíleli na její přípravě, včetně našich českých reprezentantů, kteří odvedli velký kus práce zvláště při našem předsednictví v Radě EU i později.”*

Tisková zpráva NNO (redakčně upraveno)

Nařízení o obnově přírody, rakouské drama a slovenští medvědi

Do poslední chvíle nebylo jisté, zda notně změkčené, avšak stále přelomové nařízení o obnově přírody (*Nature Restoration Law*) v Evropské radě projde. Podařilo se to i díky rakouskému hlasu, který byl ovšem záhy zpochybněn. Rakouská ministryně životního prostředí Leonore Gewesslerová totiž hlasovala pro obnovu přírody „v souladu se svým svědomím“ a s přáním většiny Rakušanů, leč v rozporu s postojem rakouských spolkových zemí, vlády a kancléře Karla Nehammera. Ten pak na svou ministryni podal žalobu k rakouskému i Evropskému soudu a žádal belgické předsednictví o anulaci hlasování, která však byla

odmítnuta. Rakouský spor prozatím ponechme právníkům a můžeme jen doufat, že pracně schválená legislativa se kvůli němu časem neocitne opět na samém počátku.

Státem, jenž na poslední chvíli také změnil svůj postoj a přispěl ke schválení nařízení, je i Slovensko. Šušovalo se o tom, že slovenský ministr životního prostředí chce svůj souhlas vyměnit za snadnější odstřel slovenských medvědů. Inu, Tomáše Tarabu opravdu nelze podezřívat z toho, že by mu šlo o přírodu a její ochranu a obnovu. Litevský eurokomisař Virginius Sinkevičius sice jakékoli politické obchody se Slovenskem odmítl, pan Taraba se ovšem pro média vyjádřil jasně: *„Dali jsme jasně najevo, že nemůžeme podpořit nařízení*

o obnově přírody, pokud nedostaneme schválení naší nové legislativy o medvědech. A to se také stalo.“ V této souvislosti se pochvalné reakce na postoj slovenské vlády jeví poněkud přehnané. Zároveň také víme, jak „konstruktivní“ roli hodlá Slovensko v evropské ochraně přírody hrát.

Výsledná podoba opatření je oproti původnímu ambicióznímu plánu výrazně osekáným kompromisem. Přesto se už proti ní ozývají hlasy, které ji považují za příliš radikální. Europoslanec Tomáš Zdechovský se třeba postavil proti svému stranickému kolegovi a velkému podporovateli normy v Radě Petru Hladíkovi, označil normu za „přehnaně restriktivní“ a v souvislosti s ní uvedl, že nechce, „*aby vyhrávali populističtí.*“ Řešení zřejmě podle něho spočívá v tom, že nepopulistické strany převezmou populistický program a obnovu přírody necháme plavat.

Opatření je tedy schváleno a doufejme, že začne i platit. Samozřejmě však velice záleží na tom, jak ho jednotlivé státy EU pojmu. Stanoví sice cíle v řadě oblastí, ponechává však řadu konkrétních věcí v rukou členských zemí, které mají vytvořit svoje Národní plány obnovy. Jisté je, že (nejen) evropská příroda potřebuje obnovu jako sůl a že Evropská unie ani jednotlivé státy vytyčený úkol samy nezvládnou. Pomůžete?

Jiří Řehounek

Větrné turbíny jsou klíčem k dostupným cenám elektřiny. Je nutné odstranit bariéry rozvoje.

Nedávno vydaná [studie organizace Fakta o klimatu](#), která zkoumala varianty úplné dekarbonizace české elektroenergetiky do roku 2050, ukazuje, že pro snižování ceny elektřiny má jednoznačně největší potenciál masivní rozvoj větrných elektráren. V případě výstavby 15 GW větrných elektráren by cena elektřiny na českém trhu poklesla o 23 Eur za MWh, oproti tomu kdyby se větrná energetika téměř nerozvíjela. Ekologické organizace proto vyzývají vládu, aby co nejrychleji odstranila bariéry jejich rozvoje, například prosadila zkrácení zdlouhavých povolovacích procesů a vymezila akcelerační zóny pro jejich výstavbu.

Na druhém místě v efektu na snižování ceny elektřiny jsou úspory energie, následuje rozvoj fotovoltaiky a posílení přeshraničního propojení Česka na sousední země. Výstavba nových jaderných bloků může podle modelu elektřinu zlevnit (až o 10 €/MWh) i zdražit (až o 13 €/MWh) v závislosti na ceně výstavby. Například [u aktuálně rozestavěné britské elektrárny Hinkley Point C](#) (letošní cenový odhad 31 až 34 miliard liber v cenách roku 2015 za dva bloky) se měrná cena za jeden kilowatt dostala nad horní hranici intervalu, se kterým model pracuje. V případě Hinkley Point C by šlo o 15 800 až 16 900 €/kW v dnešních cenách. Pozitivní příklad, který by se blížil dolní hranici intervalu (6 300 €/kW) a který by podle modelu mohl elektřinu zlevnit, není v Evropě v tomto století dostupný.

Při vyhodnocení ekonomických rizik vychází ve studii varianta bez nových jaderných reaktorů jako méně riziková, než vládou preferovaná výstavba čtyř nových reaktorů. Není ani jasné, zda by stav českého státního rozpočtu dokázal zajistit finanční podporu pro tolik reaktorů. Bez ní by ale cena elektřiny z nových reaktorů "vystřelila" na několikanásobek.

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA, říká: „*Studie Fakt o klimatu přináší čistě odborný pohled na možnosti dekarbonizace české energetiky do roku 2050 a v tom je velice přínosná. Ukazuje, že jednoznačně nejdůležitější technologií je větrná energetika, která, pokud její možnosti opravdu využijeme, bude mít největší zásluhu na zajištění dostupných cen energií. Na druhé straně výstavba nových jaderných reaktorů může elektřinu zlevnit, ale také docela podstatně zdražit. Vše záleží na tom, jak moc se prodraží výstavba. Odborně podložené politické rozhodnutí vlády by tedy mělo logicky cílit prioritně na odstranění*

bariér a akceleraci výstavby větrných turbín.“

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí doplnil: „Olkiluoto, Flamanville, Hinkley Point, Vogtle, Summer - jen několik příkladů nově stavěných reaktorů v Evropě a USA, které ukazují, že varianta modelu, která by mohla mít příznivé dopady do ceny elektřiny, patří do utopických představ. Nehledě na fakt, že Dukovany mají být prvním místem na světě, kde si EDF či KHNP chtějí vyzkoušet stavbu zcela nových reaktorů.“

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, říká: “Ze studie jasně vyplývá, že pokud je naším cílem levná a dostupná elektřina, musí se Česko v první řadě soustředit na investice do větrné energetiky a úspor energie. Zároveň se ukazuje, že nové jaderné reaktory nejsou pro fungování české energetiky vůbec nutností a naopak představují

značné riziko prodražení. Vláda by tyto skutečnosti měla brát vážně i při rozhodování o podobě nové Státní energetické koncepce a budoucnosti české energetiky.”

Jaroslav Bican, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR, říká: „Modelování, na kterém se zakládá nová studie Fakt o klimatu, je cenné v tom, že nebylo politicky zadané. Nepředcházely mu žádné politické vstupy, které by do velké míry předem určovaly jeho výstupy. Studie, která na tomto základě vznikla, je tak dobrým vstupem pro probíhající aktualizaci Státní energetické koncepce a Národního energeticko-klimatického plánu, která v těchto týdnech vrcholí. Skutečnost vyplývající z této studie, že výstavba větrných elektráren by mohla významným způsobem zlevnit elektřinu na českém trhu, je pak důležitá i v souvislosti s procesem vymezení akceleračních zón, které mají urychlit povolování obnovitelných zdrojů v Česku.“

Tisková zpráva Greenpeace ČR, Centra pro dopravu a energetiku, Hnutí DUHA a Calla

Lidé chtějí ambicióznější klimaticko-energetickou strategii Česka, ukazují výsledky veřejné konzultace

Ministerstvo průmyslu a obchodu minulý týden zveřejnilo [výsledky druhé části veřejné konzultace](#) nového Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu (NKEP). Z výsledků vyplývá, že lidé chtějí ambicióznější klimaticko-energetickou strategii ČR, než uvádí vládní návrh dokumentu.

Konzultace, která se konala od 9. ledna do 29. února 2024, se zúčastnilo 1092 subjektů, z toho až 1069 občanů a občanek. Z odpovědí vyplývá, že v dokumentu chybí podrobný plán odklonu od uhlí, plán snižování dotací do fosilního průmyslu, plán adaptace krajiny na změnu klimatu a také plán pro zlepšení situace v oblasti energetické chudoby. V odpovědích je také shoda na přeceňování podpory nejdražší jaderné energie. Naopak cíl pro obnovitelné zdroje energie pro rok 2030 podle odpovědí podceňuje možnosti ČR a měl by být zvýšen z 30 % minimálně na 33 % konečné spotřeby energie, aby ČR dostatečně přispěla k naplnění celoevropského cíle.

Zveřejnění výsledků veřejné konzultace přichází týden před oficiálním termínem pro odevzdání finální podoby NKEP Evropské komisi, který je 30. června. Stále ale není jasné, jaký scénář bude ve finální podobě

dokumentu použitý. Česká republika by na základě doporučení Evropské komise – ale hlavně v zájmu posilování své energetické nezávislosti a kvality životního prostředí – měla využít realistické možnosti rozvoje obnovitelných zdrojů. Energetický scénář WAM3, zvolený pro první návrh Národního klimaticko-energetického plánu, nevyužívá naplno potenciálu obnovitelných zdrojů do roku 2030. Proto environmentální organizace apelují, aby ve finální verzi NKEP a také ve Státní energetické koncepci a Politice ochrany klimatu byl použit cíl pro obnovitelné zdroje na úrovni minimálně 33 %, což je spravedlivý podíl ČR pro splnění evropských cílů, jak v [doporučeních](#) zdůraznila také Evropská komise. Navíc vedlejší přínosy rychlého snižování emisí by pro Česko činily [do roku 2030 přibližně 439 miliard korun](#).

Miriam Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR, říká: „Výsledky veřejné konzultace Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu jasně ukazují, že lidé chtějí jasný plán odklonu od uhlí a navýšení cíle pro obnovitelné zdroje energie na minimálně 33 %.

Tento cíl pro OZE doporučila i Evropská komise, proto by měl být reflektován také při výběru ambicióznějšího scénáře, pro finální podobu NKEP. Ve vyhodnocení konzultace ale stále chybí informace o tom, jak budou náměty veřejnosti zapracovány do finální podoby strategie.“

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká: „Nejen veřejná konzultace, ale také průzkumy veřejného mínění opakovaně ukazují, že lidé podporují obnovitelné zdroje. Ale důvody pro to, aby vláda zvolila energetický scénář s vyšším cílem pro obnovitelné zdroje jsou odborné - rychlejší nahrazování fosilních paliv, levnější elektřina a posílení energetické soběstačnosti domácností, obcí i firem. Tedy jasná volba z pohledu ministra životního prostředí, stejně jako z pohledu ministra průmyslu a obchodu.“

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, říká: „Výsledky konzultace jsou jasným vzkazem o podpoře veřejnosti pro rychlejší rozvoj obnovitelných zdrojů, než který vláda v návrhu plánovala. V tuto chvíli přitom na stole skutečně leží scénář, který právě s rychlejším rozvojem větrné i solární energetiky do roku 2030 počítá. Vláda by měla vzít názor veřejnosti vážně a rychlejší rozvoj obnovitelných zdrojů při přípravě strategií podpořit.“

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, řekl: „Vláda dává nereálný důraz na pomalý rozvoj drahé jaderné energetiky, namísto toho, aby v zájmu rychlého snížení emisí skleníkových plynů sahala po nízko visícím ovoci. Prioritou by naopak měly být energeticky efektivní opatření a využití potenciálu obnovitelných zdrojů energie.“

Tisková zpráva Greenpeace ČR, Centra pro dopravu a energetiku, Hnutí DUHA a Calla

Riziko pro jaderný tendr - zkušenosti jeho účastníků jsou problematické nebo nedostatečné

Účastníci tendru, na jehož základě hodlá Česká republika a ČEZ investovat stovky miliard korun do výstavby jednoho až čtyř nových jaderných bloků, rozhodně nejsou v optimální kondici. Experti, kteří EDF, KHNP a Westinghouse dlouhodobě sledují v jejich domovských zemích, soudí, že firmy dosud nevyřešily zásadní problémy, které zkomplikovaly jejich nedávné projekty.

Společnost Westinghouse, která je formálně stále účastníkem tendru, má jako jediná k dispozici plnohodnotné referenční projekty reaktoru AP1000. Zejména ve Spojených státech však došlo k razantnímu nárůstu nákladů na výstavbu, který vedl k bankrotu firmy. Francouzská státní společnost EDF nabízí v České republice reaktor EPR1200, který zatím nebyl nikde na světě postaven. Zkušenosti s výstavbou větších reaktorů EPR ve Velké Británii, ve Finsku či v domovské Francii rovněž ukazují na významné prodražení a zpoždění projektů. Prvním svého druhu by byl také reaktor APR1000 nabízený společností korejskou KHNP, která navíc nemá žádnou zkušenost s výstavbou v Evropě ani ve Spojených státech.

Příspěvky expertů byly předneseny na Nuclear Energy Conference 2024 „Rizika české jaderné zakázky století“, kterou 19. června pořádaly Hnutí DUHA, Calla a Jihočeské matky. Prezentace jsou již dostupné na internetových stránkách konference <https://nec2024.jadernaenergetika.eu>.

Z příspěvků přednášejících vybíráme:

Tim Judson, ředitel Nuclear Information and Resource Service dnes řekl: „Země plánující výstavbu jaderných reaktorů by měly být velmi opatrné při jednání se společností Westinghouse o reaktoru AP1000. Westinghouse se netají tím, že nemůže převzít odpovědnost za zvyšování nákladů a zpoždění výstavby. Společnosti Westinghouse se nepodařilo vytvořit spolehlivý dodavatelský řetězec pro výrobu klíčových součástí a konstrukčních celků. Závislost na lokálních výrobcích, kteří nemají s reaktorem AP1000 zkušenosti, může vést k podobným výsledkům jako ve Spojených státech, kde byla výstavba dvou reaktorů ukončena a dva další byly postaveny za cenu o 21 miliard dolarů vyšší, než bylo původně odsouhlaseno.“

Yves Marignac, energetický konzultant Institut négaWatt uvedl: „Francouzský jaderný průmysl připravuje řadu nových projektů ve Francii i v zahraničí, přestože čelí nebývale vážným technickým i finančním problémům. To se týká i reaktorů EPR1200, které EDF nabízí České republice, třebaže zatím nebyly vyzkoušeny. Vzhledem k současným zkušenostem se domnívám, že EDF nedokáže garantovat kvalitu dodávek, časový plán ani náklady na výstavbu.“

Jeong Yoon Lee, prezident Nuclear Safety and Future doplnil: „APR1000 není vyzkoušený typ reaktoru, který by splňoval evropské bezpečnostní požadavky. Půjde o odlišný projekt ve srovnání se vším, na čem se firma dosud podílela. KHNP se tak patrně setká s řadou pokusů a omylů a projekt v České republice pro ni bude velkou výzvou. Není jisté, že firma dokáže potíže překonat.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA, Calla a Jihočeských matek

Nejvíc elektřiny z větru se loni vyrobilo v Karlovarském kraji, ukazuje nový krajský žebříček

Větrné elektrárny loni vyrobily 700 milionů kilowatthodin elektřiny, ukazuje zpráva Energetického regulačního úřadu. V přepočtu na rozlohu kraje je nejvíc větrných elektráren v Karlovarském kraji, následovaným Ústeckým a Libereckým. Tuzemské větrníky však stále pokrývají pouze 1 % spotřebované elektřiny, upozorňují Česká společnost pro větrnou energii a Komora obnovitelných zdrojů energie. Důvodem je podle oborových asociací nízké povědomí veřejnosti o tom, jak větrné elektrárny fungují a příliš dlouhé a složité povolení jejich stavby. Brzy by se to však mohlo změnit. Návrh zákona, který má dokončit zjednodušení povolení jejich výstavby, právě ve spolupráci dokončují Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo pro místní rozvoj.

„V sousedním Polsku, které má pověst uhelné energetiky, mají podíl větrné elektřiny v síti třináctkrát vyšší, než u nás. Aby si veřejnost mohla udělat obrázek, jak větrné elektrárny fungují, otevřou se jejich dveře tuto sobotu pro veřejnost,“ uvedl Michal Janeček, předseda České společnosti pro větrnou energii.

Zjednodušené povolení jen na menší části území ČR?

Získání všech povolení pro stavbu větrné elektrárny dosud trvá běžně deset a více let, což řadí Česko najedno z nejhorších míst v Evropě. Změnit to má nový Zákon o zrychlení využívání obnovitelných zdrojů, jehož návrh dokončuje Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo pro místní rozvoj. Nový předpis má doplnit již provedené, rozsáhlé legislativní změny a dokončit tak zrychlení povoloovacího procesu právě pro obnovitelné zdroje.

Zbrusu nový zákon se však v předloženém návrhu zaměřuje převážně na vymezení tzv. akceleračních oblastí a zjednodušení pravidel pouze v nich. Podle Komory OZE je sice dobře, že takový zákon vzniká, za velkou promarněnou příležitost ale považuje, že se zákon nezabývá zjednodušením postupů i mimo tyto specifické oblasti. I v nich je totiž potřeba doplnit stávající legislativu a zajistit zjednodušení a zrychlení přípravy obnovitelných zdrojů. Týká se to i repoweringu (nahrazování starších větrných elektráren moderními).

„Celý proces uvnitř i mimo akcelerační zóny je provázaný a pamatuje na to také evropská legislativa,“ uvedl Štěpán Chalupa, předseda Komory OZE. Současný neúplný návrh tak může výrazně zbrzdit přechod na domácí, čisté zdroje energie, uvedly ve svém vyjádření obě asociace.

„Zjednodušit povolování pro větrné elektrárny jen v akceleračních oblastech by byla velká škoda. Potřebujeme kompletní a jasná pravidla pro jednoduché a rychlé povolování větrníků v celé ČR. Jde o zefektivnění procesu pro stát i stavebníky, nikoliv zúžení. Nevidíme důvod, proč by na zbytku území měla příprava větrných elektráren trvat dál deset a více let namísto maximálně dvou?“ dodal Chalupa, předseda Komory OZE.

Tabulka: žebříček krajů podle množství větrných elektráren (VtE) v provozu (data za 2023)

	Elektřina vyrobená ve VtE [kWh]	Instalovaný výkon VtE [MW]	Rozloha [km ²]	MW / km ²	pořadí
Karlovarský kraj	148 297 224	67,6	3 310	0,0204	1
Ústecký kraj	175 314 304	86,8	5 339	0,0163	2
Liberecký kraj	110 766 430	48,6	3 163	0,0154	3
Olomoucký kraj	96 249 696	45,9	5 272	0,0087	4
Moravskoslezský kraj	77 979 993	28,4	5 431	0,0052	5
Pardubický kraj	16 359 591	23,0	4 519	0,0051	6
Královéhradecký kraj	20 588 368	10,2	4 759	0,0021	7
Kraj Vysočina	23 469 312	11,9	6 796	0,0018	8
Jihomoravský kraj	13 811 124	8,3	7 188	0,0012	9
Plzeňský kraj	10 612 703	5,3	7 649	0,0007	10
Středočeský kraj	7 475 569	6,0	11 929	0,0005	11
Zlínský kraj	260 638	0,2	3 963	0,0001	12
Jihočeský kraj	0	0,0	10 058	0,0000	13/14
Hlavní město Praha	0	0,0	496	0,0000	13/14
ČR	701 184 952	342,2	79 871	0,0043	

Nejvíce větrných elektráren v přepočtu na rozlohu kraje je v provozu v Karlovarském kraji.

Zdroj: ERÚ, ČSVE + výpočty Komora OZE

Společná tisková zpráva České společnosti pro větrnou energii a Komory OZE

Lesníci, zemědělci a ochránci přírody společně vyzývají Poslaneckou sněmovnu k přijetí novely zákona o myslivosti

Sedm významných neziskových organizací a spolků – Asociace soukromého zemědělství (ASZ), Česká společnost ornitologická (ČSO), Český svaz ochránců přírody (ČSOP), Hnutí DUHA (HD), Spolek vlastníků honebních pozemků (SVHP), Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL) a Pro Silva Bohemica (PSB) dnes vyjádřilo podporu vládnímu návrhu novely zákona o myslivosti. Novela je kompromisem vzniklým na základě složitých jednání politiků, odborníků i hospodářů. Přesto přináší zásadní a dlouho potřebnou modernizaci současného, dlouhodobě nefunkčního systému myslivosti.

Jaké klíčové změny novela přináší?

Novela zákona o myslivosti je nezbytná pro řešení současných problémů způsobených nadměrnými stavy spárkaté zvěře, které vedou k rozsáhlým ekonomickým a ekologickým škodám. Je to zásadní překážka na cestě k adaptaci naší krajiny na klimatickou změnu. Bez jejího schválení Parlamentem ČR se nepodaří obnovit druhově pestré a odolnější lesy, jelikož příliš početná zvěř poškozují či úplně ničí většinu mladých listnáčů a jedlí. Novela zavádí několik klíčových opatření:

1. Plánování lovu podle míry škod způsobených zvěří:

Lov se bude plánovat na základě skutečného stavu lesa, resp. míry jeho poškození. Je to jediný způsob jak nastolit rovnováhu mezi lesem a početností zvěře.

2. Zmenšení minimální výměry honiteb:

Minimální výměra honiteb se zmenší z 500 na 250 hektarů, což umožní alespoň středním vlastníkům sladit zemědělské, lesnické a myslivecké hospodaření a efektivní výkon myslivosti i tam, kde aktuálně není možné dosáhnout dohody mezi vlastníky pozemků a myslivci.

3. Umožnění lovu vlastníkům a nájemcům pozemků:

Zemědělci a vlastníci pozemků splňující všechny zákonné požadavky budou moci lovit netrofejovou zvěř a sami tak ochránit svůj majetek.

4. Vypuštění chráněných druhů ze seznamu myslivecky obhospodařované zvěře:

To přispěje ke snížení nelegálního lovu vzácných zvířat a sjednotí kompetence při jejich správě a povolování výjimek k odlovu problémových jedinců.

Řada návrhů vlastníků pozemků, zemědělců, lesníků i ochránců přírody nebyla do vládního návrhu zapracována. Některé organizace například navrhovaly významnější snížení minimální velikosti honitby až na 115 ha jako za první republiky nebo zákaz pronájmu honiteb ve státních lesích. Přesto však novelu zákona podporují, jelikož přijetí opatření, která nastolí rovnováhu mezi lesem a zvěří, sníží škody a alespoň částečně posílí práva vlastníků pozemků, není možné dále odkládat.

Proč je novela zlomovým krokem na cestě k pestré krajině pro budoucí generace?

Tomáš Pospíšil, předseda Pro Silva Bohemica, říká: „*Stavy spárkaté zvěře skokově narůstají, přitom současný zákon neumožňuje většině vlastníků lesů*

efektivně zasáhnout. Nenávratně tak ztrácíme čas k adaptaci našich lesů na klimatickou změnu. Novela přináší potřebné změny, které umožní nalezení rovnováhy mezi potřebami lesa a zvěře. Díky tomu budeme moci výrazně více využít tvořivých sil přírody při přeměně našich lesů na pestřejší a odolnější.“

Jaroslav Šebek / Daniel Pitek, Asociace soukromého zemědělství ČR, říkají: „*Současný systém myslivosti je reliktem socialismu a brání drtivě většině malých zemědělců chránit svůj majetek před přemnoženou zvěří. Vláda se v programovém prohlášení zavázala práva vlastníků posílit. Důrazně apelujeme na všechny koaliční poslance, aby vládní návrh schválili, splnili vládní slib a ukázali voličům, že vládní slovo platí.“*

Richard Podstatzký, místopředseda Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL) říká: „*Pro naši organizaci SVOL je reforma legislativy v myslivosti dlouhodobým cílem. Obhospodařované honitby vlastní, které jsou v rukou vlastníků lesů, vykazují výrazně menší škody, než jiné honitby pronajímané. Jsme přesvědčeni, že největší motivaci škodám předcházet má vlastník lesních či zemědělských pozemků, proto by mu mělo být umožněno myslivecky hospodařit. Prioritou pro nás tak bylo snížení minimální výměry honitby, otevření možnosti tvorby honiteb, umožnění individuálního práva lovu vlastníka či pachtýře na obhospodařovaných pozemcích, či liberalizace způsobů lovu. Snížená minimální výměra honitby bude jistě od vlastníků pozemků použita tam, kde škody jsou značné a neznámá to, že se toto ustanovení použije masivně. Je to jedna z možností, která zapadá do celého souboru opatření.“*

Karel Kříž, výkonný místopředseda Českého svazu ochránců přírody, říká: „*Novela mysliveckého zákona přináší šanci na snížení škod způsobených zvěří v lesích i zemědělské krajině. O její potřebnosti svědčí i to, že se poprvé v novodobé historii ČR spojili lesníci, zemědělci a ochránci přírody, aby pomohli prosadit potřebnou novelu.“*

Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické, říká: „*I přesto, že novela zdaleka neřeší všechny problémy spojené s českou myslivostí, je to krok správným směrem. Mezi lovnou zvěří sice stále zůstává celosvětově ohrožený polák velký, ale ostatní chráněné druhy z mysliveckého zákona budou vypuštěny. Novelu je třeba schválit a v reformě našeho přístupu ke krajině a zvířatům pokračovat.“*

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA, říká: „*Budoucnost našich lesů je teď v rukou poslanců. V případě, že novelu mysliveckého zákona neschválí nebo ji vykostí, budou dál miliardy vynaložené na sazenice při pokusech o obnovu lesů končit v žaludcích jelenů, srnců, daňků a siky, jejichž početní stavy v posledních desetiletích exponenciálně rostou, zatímco současná podoba mysliveckého hospodaření selhává. Přemnožená spárkatá zvěř spase i většinu přirozeného zmlazení listnáčů a jedliček, které se mají stát základem odolnějších lesů.“*

Bohumír Nekola, předseda Spolku vlastníků honebních pozemků, říká: „*Novela je fatálně opožděným krokem a přesto, že ji považujeme za značný kompromis, míří správným směrem. Některé současné vládní návrhy navrhovala zapracovat do legislativy naše tehdejší předsedkyně, paní Mgr. Věra Petrová, již před 20 lety. Současný návrh ale nezajišťuje výkon práva myslivosti vlastníků, tzv. přičleněných pozemků k honitbě vlastní, ani společenstevní. Nadále opomíjí ústavní právo občana-jednotlivce na příznivé životní prostředí, kdy se do zákona mj. mohl konečně vrátit osvědčený prvek z prvorepublikové legislativy: obnovit právo vlastníka na tvorbu malých honiteb pro drobnou zvěř s četnými krajinnými prvky z doby milionových stavů koroptví a zajíců.“*

Společná tisková zpráva Asociace soukromého zemědělství ČR, Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR, Českého svazu ochránců přírody, Pro Silva Bohemica, České společnosti ornitologické, Hnutí DUHA a Spolku vlastníků honebních pozemků

Odstřel „velkých racků“ bude mít alespoň jasná pravidla

Rybářství Hluboká požádalo budějovický magistrát na jaře 2022 o tzv. odchylný postup pro odstřel „velkých racků“, tedy pro druhy rasek bělohlavý, středomořský a stříbřitý. Řízení se od počátku účastnila i Calla s odbornými konzultacemi kolegů z České společnosti ornitologické. Nejprve rybáři povolení nedostali a odvolali se. Krajský úřad rozhodnutí zrušil a vrátil zpět na magistrát. Tam rybáři napodruhé uspěli, přestože neposkytli magistrátu ani jednu odpověď na dotazy, které jim položil (např. na výši způsobovaných škod). Proti rozhodnutí se tentokrát odvolala Calla. Krajský úřad ponechal verdikt magistrátu v platnosti, jen změnil jeho podmínky.

Calla využila ještě jednoho opravného mechanismu a podala návrh na přezkum rozhodnutí k Ministerstvu životního prostředí, které rozhodnutí zrušilo a vrátilo zpět k dalšímu upřesnění podmínek. Tím byly naše možnosti vyčerpány a magistrát nyní přesně ví, za jakých podmínek může odchylný postup povolovat. Jak se dalo čekat další žádost od rybářského subjektu rychle následovala. Tentokrát jsme namítali zejména fakt, že povolení by se nemělo vztahovat na část přírodní rezervace Urbenské rybníky, kde není povolen ani odstřel kormoránů velkých, což bylo akceptováno.

Osobně stále vidím povolení odchylného postupu pro odstřel „velkých racků“ jako problematické. Rybáři totiž neprokázali, nevyšetřili a ani se nepokusili odhadnout škodu, kterou jim mají rackové způsobovat. Zákon ovšem vymezuje důvody pro odchylný postup jako „závažné škody v rybářství“. Pokud dojde k odstřelům racků na rybnících, bylo by nanejvýš vhodné předat zastřelené ptáky k analýze jejich potravy, abychom věděli, zda závažné škody opravdu způsobují. Za další problém považuji dodržování stanovených podmínek, např. rozlišování tří druhů racků od ostatních „bílých“ ptáků

na rybnících“. Pro populaci racků by však takto regulovaný odstřel neměl mít závažné následky.

Jen mě tak napadá, jaký rybožravý predátor bude na řadě příště. V některých žádostech už se objevily zmínky o koordinovaných útocích kormoránů velkých, „velkých racků“ a morčáků. Jako by hlavním problémem rybníkářství v naší zemi byli ptáci živící se rybami.

Jiří Řehounek

Sýkorčí sabotáž

Naše schránka na materiály v Pískovně Ledenice, která je instalovaná na informační tabuli, je opět mimo provoz. A opět ze stejného důvodu jako vloni. Může za to sýkora koňadra. Zjistili jsme to s dětmi ze ZŠ Ledenice, které nám jako každoročně pomáhaly s vytrháváním malých boroviček na zdejších písčínách. Snad bychom už mohli začít s přemýšlením o patentování nového typu hnízdní budky.

Pokud byste ale po materiálech o pískovnách toužili, budeme je postupně v létě umísťovat do dalších schránek. Pokud je tedy nezaberou sýkory nebo vosíci. Spící noční motýli, kteří se do schránek uchylují rovněž, zase tolik nevadí. Materiály si také můžete stáhnout na webu Cally v sekci Naše nabídka.

Více o zajímavých jihočeských pískovnách se dozvíte na www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu. Pokud se stránka nezobrazí napoprvé správně, stačí ji obnovit. Najdete na ní typy na zajímavé pískovny pro cyklisty, turisty, fotografy, geocachery nebo i zájemce o geologii.

Jiří Řehounek

Jiří Řehounek

Agresivní vrány

„Agresivní vrány jsou postrachem chorvatského Splitu,“ informoval mne v červnovém ránu titulek na Novinkách. Aha, sezóna začíná! Začetl jsem se a zjistil, že vrány „obsadily“ jednu z čtvrtí, kde nalétávají na lidi, kteří se „bojí vyjít ven“. Hororové zážitky hlásí také Záhřeb. Vrány prý v době hnízdění na někoho nalétávaly a „skoro se dotýkaly“ jeho hlavy.

A nejen Záhřeb. Článek pokračuje odstavcem o podobných problémech, které řeší obyvatelé Českých Budějovic! Sice nejde o vrány, ale o havrany, sice nenalétávají, ale zase hlučí a ničí úrodu na polích. A ještě navíc se nesmějí střílet!

Inu ve Splitu, v Záhřebu a v Českých Budějovicích by chtěl žít každý. Zákaz vycházení v Chorvatsku a rozvrácené zemědělství na jihu Čech jsou toho důkazem. Vysílá Rádio Novinky?

Jiří Řehounek

Soud dal Hnutí DUHA za pravdu ve sporu o rozšíření silnice na Zadní Zvonkovou u okraje NP Šumava

Hnutí DUHA uspělo se žalobou u Krajského soudu v Českých Budějovicích, který zrušil rozhodnutí Ministerstva životního prostředí týkající se výjimky udělené Správou NP Šumava ke škodlivému zásahu do prostředí vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů pro rozšíření úseku silnice z Nové Pece na Zadní Zvonkovou.

Rozšíření silnice by přineslo nárůst dopravy v této přírodně hodnotné oblasti. Ta by podle podmínek stanoviska k posouzení vlivů na životní prostředí (EIA) neměla překročit průměrně 300 aut za den. Této intenzity ale zřejmě již dosahuje, což potvrdilo sčítání provedené však v období proticovidových uzávěr a útlumu dopravy. Soud potvrdil, že pro kvalifikované rozhodnutí neexistuje relevantní měření současné skutečné dopravní zátěže.

Soud připomněl, že již rozsudek Nejvyššího správního soudu z února 2020, který zrušil dřívější rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, požadoval, aby Správa NP Šumava provedla důkazy, které aktualizují odhady dopadu provozu na silnici po její rekonstrukci. Věc se tak opět vrací ministerstvu k dalšímu řízení.

Ekologické organizace žádají, aby byly dodržovány podmínky stanoviska EIA. To již v roce 2011 mj. stanovilo, aby z důvodu omezení rizika střetů s migrujícími živočichy a snížení hladiny rušení (zejména losa evropského, rysa ostrovida, vlka obecného, bobra evropského, vydry říční, chřástala polního a netopýry) byl v úseku státní hranice - Přední Zvonková uplatněn zákaz vjezdu motorových vozidel bez zvláštního povolení v době mezi 22:00 – 6:00 hod. Doprava by také neměla překračovat průměrnou intenzitu

Kyzour.

Hnutí DUHA a další místní organizace dlouhodobě prosazují variantu opravy stávající silnice zejména v úseku mezi Bližší Lhotou a Přední Zvonkovou nanejvýš s vytvořením výhyben tak, jak tomu je v navazujícím úseku silnice mezi Přední Zvonkovou a státní hranicí. Kdyby Jihočeský kraj zarputile netrval na nevhodném rozšíření a zkapacitnění současné silnice, mohla být ta současná již dávno opravená.

Ekologické organizace také zásadně nesouhlasí s vybudováním obchvatu Bližší Lhoty s počtem 35 trvale žijících obyvatel. Stanovisko EIA přitom upozorňuje, že: *"Obchvat nebyl v původním zadání a zdůvodněn je zejména pro návaznost na vytvoření předmostí případného budoucího přemostění vodní nádrže. Tento záměr není v současné době v rámci projednávaných ZÚR Jč. kraje sledován mj. i z důvodu odmítnutí koncepce zvyšování zátěže území na pravém břehu Lipna. Z hlediska dopravního (bez realizace přemostění) nemá obchvat odůvodnění."*

Dalším kontroverzní součástí projektu je vybudování obchvatu Nové Pece volnou šumavskou krajinou vedle areálu prakticky nevyužitého dřevoskladu. Ekologické organizace jsou připravené souhlasit s obchvatem v případě, že povede přes tento cca 5 ha velký nevyužívaný brownfield (bývalý dřevosklad) s maximálním využitím tras stávajících komunikací. Sama Správa NP Šumava s přeložením silnice do dřevoskladu již souhlasila. Přesto Jihočeský kraj usiluje o zbytečné zaasfaltování okolní krajiny.

"Urputnost, se kterou Jihočeský kraj prosazuje nevhodné a nákladné rozšíření silnice na Zadní Zvonkovou, jakož i budování nesmyslných obchvatů ukazuje, že tady doopravdy nejde o zajištění pohodlnější dopravy pro cca 300 automobilů denně. Ve skutečnosti je rozšíření a zkapacitnění této komunikace klíčem pro umožnění developerské zástavby na pravém břehu Lipna, tak jako k tomu došlo na břehu levém. Navíc se tak děje za státní peníze", komentoval hlavní podstatu sporu Jaromír Bláha z Hnutí DUHA.

"S nedodržením podmínek stanovených při posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) nebo automatickým prodlužováním stanoviska bez prověření nových podmínek, se bohužel setkáváme i v jiných řízeních. Byli bychom velmi rádi, kdyby byl Jihočeský kraj při ochraně přírody důslednější a navíc neplýtval zbytečně penězi daňových poplatníků." dodává Pavla Setničková za Lipensko pro život.

Jaroslav Hamáček ze spolku Šumava domovem říká: *"Řešení, o která usiluje Jihočeský kraj v této části Lipenska dále zhoršují podmínky pro přežívání losa evropského. A proč jsou i v rozporu s územně plánovacími dokumenty pořizovanými krajem? Veřejné finance a energii úředníků věnované podpoře developmentu rekreačního bydlení a individuální automobilové dopravy bych jako volič ze Šumavy radši viděl vložené například do místní veřejné dopravy, která je zde dlouhodobě v tristním stavu."*

Ekologické organizace vyzývají Jihočeský kraj, aby začal respektovat podmínky stanoviska EIA a jednal

300 vozidel denně. Takové opatření spolu se snížením rychlosti zároveň přispěje k větší bezpečnosti pro pěší turisty a cyklisty.

"Chabé podklady a švejkování úřadů povolování záměru neurychlilo. S takovýmto přístupem se z celého procesu stává nekonečný příběh. Tristní je, že se ignorují i závěry z posouzení vlivů na životní prostředí, ačkoliv platnost stanoviska si sám Jihočeský kraj nechal svým krajským úřadem opakovaně prodloužit", říká k rozsudku právní zástupce Hnutí DUHA JUDr. Jaromír

o řešení, které na základě aktuálních poznatků umožní opravu silnice s minimalizací negativních dopadů na krásnou krajinu na pravém břehu Lipna.

Popesat petici proti stávající variantě rozšíření silnice z Nové Pece na Zadní Zvonkovou a developerské zástavbě na pravém břehu Lipna můžete podepsat zde: https://www.petice.com/petice_proti_stavajici_variant_rozieni_silnice_z_nove_pece_na_zadni_zvonkovou_a_developerske_zastavb_na_pravem_behu_lipna

Společná tisková zpráva Hnutí DUHA, Lipenska pro život, Šumavy domovem a Okrašlovacího spolku Zdíkovska

Vypuštěno: šest stovek vzácných perlorodek má nový domov v řece Malši

Mladé pětileté perlorodky, které byly do Malše vypuštěny, pocházejí z polopřirozeného odchovu. Měly by posílit zdejší populaci tohoto vzácného mlže, která je málo početná. Jedná se o přeshraniční česko – rakouský projekt Malsemuschel, pětileté perlorodky byly do Malše vypuštěny také před rokem. Zároveň se připravují různá opatření v povodí horní Malše, která by měla perlorodkám pomoci – jsou zaměřena například na úpravu kvality vody, erozních poměrů či optimalizaci vegetačního pokryvu.

„Perlorodka říční žije z našich živočichů nejdéle, až 140 let. Ochranu perlorodky komplikuje její velmi složitý a částečně parazitický životní cyklus. Mladí jedinci nepřežijí první roky života v poškozeném prostředí našich řek. Polopřirozeným odchovem v klíčcích jim dokážeme pomoci první roky života překonat. Zároveň se ale v povodí potoků musí šetrně hospodařit, protože splachy z luk a lesů mají na přežívání perlorodek podstatný vliv,“ vysvětluje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR).

„Pokud se vše podaří, stráví dnes vypuštěné perlorodky zhruba dvacet let v povrchové vrstvě dna, postupně se jim vyvine filtrační aparát, pomocí kterého zachycují drobné částičky potravy z vody. Pro jejich další osud je klíčové šetrné hospodaření v celém povodí, chráníme proto vedle Malše i mnoho jejích přítoků. Pro minimalizaci vnosu erozního materiálu do toku Malše se budují takzvané sedimentační pasti, které brání tomu, aby se splaveniny dostaly ve větším množství do toků,“ vysvětluje Kateřina Římalová z AOPK ČR, která záchranný program pro perlorodku koordinuje.

Perlorodka říční obývá chladné toky horských a podhorských oblastí. Kvůli vysokým nárokům na kvalitu prostředí je jedním z nejcitlivějších indikátorů čistých vod. Odhaduje se, že v celé ČR žije kolem 10 000 perlorodek různého stáří. Přestože se toto číslo může zdát vysoké, je pouze zlomkem původních počtů obývajících české a moravské řeky ještě na začátku 20. století. V povodích, která leží v různých státech, by ochrana perlorodky bez vzájemné spolupráce vůbec neměla smysl. Právě proto byl projekt Malsemuschel v povodí Malše realizován v česko-rakouské spolupráci.

Tisková zpráva AOPK ČR

Arnika vyhlásila nový ročník Aleje roku u kláštera Hora Matky Boží. Lidé mohou na internetu nominovat svá oblíbená stromořadí

Královnou alejí České republiky v roce 2023 se podle ankety Alej roku stala Alej ke klášteru Hora Matky Boží v Dolní Hedčích - místní části města Králíky v Pardubickém kraji (na snímku). Od lidí získala skoro dvanáct set hlasů z celé republiky. Pořadatel ankety, ekologická organizace Arnika, zároveň zahájila nový, už čtrnáctý ročník této ankety.

Vítězná alej roku 2023 byla původně vysázena již v roce 1705. Začíná ve městě Králíky barokní oboustrannou kulisovou bránou a vede vzhůru k baroknímu poutnímu areálu z přelomu 17. a 18. století. Alej je lemována osmi barokními šestibokými kaplemi, které stojí střídavě po levé a pravé straně. Celý areál je národní kulturní památkou.

Samotná alej je tvořena 399 stromy. Většinou jde o lípy, najdeme v ní však také javor klen, jasan, jeřáb a také jeden jírovec maďal (kaštan).

„Alej vedoucí k poutnímu místu Hora Matky Boží nad městem Králíky je jedinečnou krajinářskou i historickou dominantou. Představte si, že tahle linie stromů tu existuje už od roku 1705! Místní si zřejmě dobře uvědomují, že aleje potřebují kvalitní a průběžnou péči. Svědčí o tom instalované bezpečnostní vazby, odborné řezy i dosazované mladé stromy,“ říká Marcela Klemensová, odbornice na životní prostředí a vedoucí kampaně Zachraňme stromy z Arniky.

Alejové slavnosti, která proběhla v neděli 2. 6. 2024, se zúčastnilo několik desítek místních občanů, ale také například autor nominace nejoblíbenější aleje Olomouckého kraje, která skončila celkově na třetím místě. U barokní brány na začátku aleje byla odhalena pamětní deska a symbolicky také zahájen nový, čtrnáctý ročník ankety Alej roku. Účastníci slavnosti se poté vydali alejí ke klášteru na Horu Matky Boží s doprovodným výkladem Michala Kosa, ředitele Městského muzea Králíky. Slavnostní ocenění pak proběhlo na podiu u kláštera v rámci ZUŠ OPEN v Pardubickém kraji. Nad slavností převzali záštitu radní Pardubického kraje Miroslav Krčil a starosta města Králíky Václav Kubín.

„Ocenění si velmi vážíme. Jsme si vědomi toho, že jde nejen o ocenění našeho odboru životního prostředí, které se o alej v současnosti stará, ale také předků, kteří tuto alej vysázeli.“ řekl na alejové slavnosti starosta města Králíky Václav Kubín.

Na slavnosti Arnika také vyhlásila nový, už čtrnáctý ročník ankety Alej roku. Na webu alejroku.cz mohou lidé od 5. června 2024 nominovat své oblíbené aleje. Stačí k tomu 1-3 fotky dané aleje, GPS a jedna věta nebo i delší příběh, který se váže k nominované aleji.

Nominující mohou vyhrát hodnotné ceny pro sebe a jedna z nominovaných alejí získá ošetření kořenovou injektáží od společnosti Groown. Hlavní cena je let balónem od Habalon nebo vstupenky do Safari parku Dvůr Králové nad Labem. Autoři nominací krajských vítězek získají poukázky do Fotoškoda, dobroty od Perfectly Delicious vynikající zmrzlinu od Crème de la Crème nebo vstupenky do Botanické zahrady Teplice. V rámci ankety probíhá také fotosoutěž, ve které se hodnotí nejkrásnější fotografie alejí. Do fotosoutěže se zapojuje první fotografie, kterou zájemce nahraje. Patronky a patroni ankety pak vyberou tři nejlepší fotografie.

Cílem ankety Alej roku je povzbudit v lidech zájem o aleje, které patří ke zdravé a fungující krajině. Anketa vyzdvihuje význam vzrostlých stromů, které jsou důležitou součástí naší krajiny. Ty nejstarší

zachované aleje vznikaly nejčastěji v době baroka. Vedou k významným šlechtickým sídlům a církevním objektům. Jsou součástí komponované krajiny a cenným historickým a kulturním dědictvím. Stromy u silnic pohlcují prach z automobilů, který se pak nedostává do blízkosti sídel. V létě stromořadí ochlazuje okolní prostředí a nedochází k rozpálení vozovky. Alej chrání cestovatele před slunečním žářem. Ocení to pěší, cyklisté i řidiči aut: stín brání oslnění sluncem a chrání povrch vozovky před přehřátím a následným vyjžděním kolejí do změkklého povrchu nebo praskáním. Aleje přinášejí užitek jak lidem, tak také volně žijícím živočichům, kteří mohou sídlit a pohybovat se v zemědělské krajině. Linie stromů podél cest utvářejí harmonický charakter a typický ráz české, moravské a slezské krajiny.

Tisková zpráva spolku Arnika

PERLA ROKU 2023

Čtenářské hlasování Ekolistu o Zelené perle 2023

Čtenáři Ekolistu mají možnost hlasovat ve 29. ročníku ankety o anti ekologický výrok Zelená perla, kterou vyhlašují Děti Země – Brno. Jejím účelem je upozornit na autorky a autory výroků, kteří znevažují či dokonce odmítají důležitost ochrany životního prostředí a ekologické činnosti. Mezi kandidáty nelze zařadit zástupce sdělovacích prostředků.

Letos bylo organizátory ankety uznáno třicet výroků od sedmnácti osob, které zaslala veřejnost. Do finále jich nezávislá komise vybrala jeden a půl tuctu od čtrnácti osob. **Ve čtenářské anketě je možné hlasovat do pátku 28. června 2024 do 11 hodin.** Výsledky budou následně zveřejněny spolu s výsledkem hlasování komise na tiskové konferenci v Brně.

Děti Země – Brno v letech 1993 až 2022 také uspořádaly třicet ročníků ankety o anti ekologický čin Ropák, kterou již ukončily, neboť splnila svůj hlavní porevoluční účel. Posledním Ropákem (za rok 2021) se tak stal ministr životního prostředí a poslanec za hnutí ANO Richard Brabec.

Hlasujte zde: <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/ctenarske-hlasovani-o-zelene-perle-2023>

Ekolist.cz

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás z bezmála 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Enviroskop na webu www.enviroskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Naučná stezka Lipno (lat: 48.659, lon: 14.1705)

Naučná stezka vás provede Lipenskem a seznámí s hospodařením v českých lesích i zdejšími přírodními rezervacemi. Stezka, kterou vybudovaly Lesy ČR (lesní správa Vyšší Brod), obsahuje 7 zastavení a měří 5,5 km. V úseku mezi 3. a 4. zastávkou prochází nejvyšším bodem zdejší oblasti, tj. vrchol Kaliště (993 m). Informační tabule se zabývají lesnickou činností nebo chráněnými územími v regionu Lipenska.

V oblasti se nachází 9 přírodních památek, 7 přírodních rezervací a 1 národní přírodní rezervace. Na celém území zdejší lesní správy podporují přírodě blízké hospodaření. Také v maximální možné míře umožňují přirozenou obnovu lesních dřevin. Nový lesní porost tak vzniká samovolně ze semen dospělého

porostu. Nedaleko od obce Lipno nad Vltavou se nachází národní přírodní rezervace Čertova stěna - Luč.

Kolem Kramolína, Alpské vyhlídky a vrchu Kaliště vás čeká stoupání, poté pokračujete mírně z kopce. Na konci počítejte se sestupem po strmém kopci do Frymburku.

Časová náročnost: 2 hodiny

Dostupnost: Naučná stezka začíná na parkovišti U Kramolína v Lipně nad Vltavou a končí na kopci Na Martě nad Frymburkem. Když se rozhodnete začít v Lipně nad Vltavou, tak nejbližší autobusovou zastávkou je Lipno nad Vltavou, škola. Více spojů staví v Lipně nad Vltavou, přístaviště. Ve Frymburku je nejbližší autobusovou zastávkou Frymburk, U Lískovců. Nejbližší železniční zastávka se nachází v Lipně nad Vltavou (2 km od začátku stezky). Téměř po celou délku naučné stezky vede žlutá turistická značka. Do Lipna nad Vltavou i do Frymburku vede 33. Vltavská cyklostezka.

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde: <http://www.enviroskop.cz/?naucna-stezka-lipno>

Vybrala pro vás Romana Panská

Jihočeský kraj

Enviroskop je podpořen Jihočeským krajem.

POZVÁNKY NA AKCE

#leto2024

Motýlí půlhodinka

Připojte se k letnímu sčítání denních motýlů na Vaší zahradě, na louce, v městském parku nebo na procházce.

www.motylipulhodinka.cz

15. - 21. července

Přírodě blízké hospodaření na rybnících

Seminář se uskuteční v Českých Budějovicích v pondělí 9. září 2024. Hlavním cílem semináře je seznámit odbornou veřejnost s aktuálními problémy rybničního hospodaření a ochrany biodiverzity v rybnících, včetně možností jejich řešení. Seminář je určen především zástupcům státní správy a samosprávy, nevládních organizací a firem, ale neuzavírá se ani dalším zájemcům o problematiku.

Lektoři (v abecedním pořadí):

Petr Hesoun (Městský úřad Jindřichův Hradec
& Hamerský potok, z. s.)

Vojtěch Kolář (PřF JU & BC AV ČR)

Martina Kratochvílová
(Krajský úřad Kraje Vysočina)

Petr Musil (FŽP ČZU)

Jan Potužák (Povodí Vltavy, a.s.)

Ján Regenda (FROV JU)

Ondřej Sedláček
(PřF UK & Ochrana fauny ČR)

Kateřina Šumberová (Botanický ústav AV ČR)

Moderuje: Jiří Řehounek (Calla)

Místo konání: České Budějovice, Přírodovědecká fakulta, budova B, Branišovská 1760, místnost B2

Datum: 9. 9. 2024, 9:30

Seminář je pro účastníky zdarma, včetně drobného občerstvení. Během semináře bude pauza na oběd, který nebude nijak organizován. V jednání je možnost využití bufetu BC AV ČR.

Odeslání závazné přihlášky: **do 9. 8. 2024 na e-mail RehounekJ@seznam.cz** (Jiří Řehounek). V přihlášce uveďte **jméno účastníka, instituci a kontaktní telefon**. Pokud budete přihlášení a z nějakého důvodu se nebudete moci semináře zúčastnit, dejte nám prosím vědět.

Kontakty seminář: Jiří Řehounek (Calla)
– RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898 (organizace, program), Vojtěch Kolář
– kolarvojta@seznam.cz, 723 794 813 (odborný garant semináře)

• **hospodaření** • **eutrofizace** • **chemizace** • **legislativa** • **litorály** •
• **vodní bezobratlí** • **ryby** • **obojživelníci** • **vodní ptáci** •

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec.

Akce České společnosti ornitologické v ptačím parku Zbudovská blata:

Letní kosení

KDY: 27.-28. 7. 2024

Přijďte pomoci pokosit, shrabat, odvézt a zpřístupnit část mokřadů pro letní/podzimní tah bahňáků. Večer se zaposloucháme do noční nálady Zbudovských blat a ráno budeme pozorovat ptáky

Přespíme na lokalitě ve vlastních stanech

Pro více informací kontaktujte Kryštofa Chmela (chmel@birdlife.cz, 723 757 768)

Noční příroda a lelkování na Zbudovských blatech

KDY: 31. 8. – 1. 9. 2024 (začátek v sobotu od 19:00 s pokračováním až do nedělního rána)

Sraz u [vstupu do parku](#) nad železničním přejezdem (49.0816778N, 14.3443231E, příjezd od Mydlovar)

Společně nahlédneme při procházce po parku do života živočichů a jejich aktivit skrytých pod rouškou noci. Budeme se věnovat nočnímu tahu ptáků, pokoušet se odchytit noční specialisty, jako je lelek nebo kalous ušatý. Zůstaneme celou noc, zájemci mohou přenocovat ve vlastních stanech či pod širákem.

Svítilny, vhodnou obuv do mokré trávy a oděv do přírody s sebou.

Kontakt: Kryštof Chmel (chmel@birdlife.cz, 723 757 768) Česká společnost ornitologická

Calla, Cassiopeia a Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON)

Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za netopýry na Vrbenské rybníky“

se zooložkami **Olgou Růžičkovou** a **Petrou Schnitzerovou** (ČESON)

Přírodovědná vycházka bude zaměřená především na poznávání a pozorování našich létajících savců.

Zázemí a úvodní povídání v ekocentru Cassiopeia.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

Pátek 13. 9. 2024 od 18:00 hod.

Sraz účastníků v ekocentru Cassiopeia, Jizerská 4, České Budějovice
(nejbližší zastávka MHD U Hvízdala, spoje č. 9, 14 a 15)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice,
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, www.calla.cz.

*Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen grantem
Ministerstva životního prostředí ČR. Projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP ČR.*

Ministerstvo životního prostředí

Exkurze do divočiny 2024: NP Šumava a NP Bavorský les, NP České Švýcarsko, plánovaný NP Křivoklátsko, NPR Jizerskohorské bučiny

Datum a čas konání akce: od 1. 7. 2024 - 08:00 až 30. 9. 2024

Místo akce: Šumava a Bavorský les, České Švýcarsko, Křivoklátsko, Jizerské hory

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá **prostor a čas**? Chtěli byste **poznat střeoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži** a porozumět tomu, v čem je její **nedocenitelná hodnota**? Chcete se přesvědčit, zda se **šumavská horská smrčina** po napadení kůrovcem **sama obnovuje**? Chtěli byste **porovnat, jak chrání divočinu v německém NP Bavorský les a na české straně Šumavy**? Chcete se přímo v terénu **dozvědět více o lesním požáru v NP České Švýcarsko** a porozumět tomu, jak se s jeho následky vyrovná divoká příroda? Zajímá vás, **čím jsou tak cenné lesy na Křivoklátsku**, když má být na jejich území vyhlášen **nový český národní park**? Chcete vědět, proč se **Jizerskohorské bučiny** staly první přírodní památkou v ČR na prestižním **Seznamu světového dědictví UNESCO**? Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich **poznávacích a zážitkových exkurzí**. Hnutí DUHA již třicet let aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku Šumava a mnoho let podporuje ochranu divoké přírody i na jiných místech České republiky. Již popětadvacáté pro vás připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině. **A letos podruhé přichází i s výpravami do jiných oblastí české divoké přírody. Vždy pod vedením odborného průvodce, který má bohaté zkušenosti s ochranou místní přírody. Pokaždé do nejvzácnějších míst chráněných území včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.**

❖ Termíny a místa exkurzí

7.–11. 8. 2024 [Velká putovní exkurze napříč národním parkem Bavorský les](#)

17. 8. 2024 [Exkurze napříč Modravskými slatěmi v národním parku Šumava](#)

21.–26. 8. 2024 [Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les](#)

30.8.–1. 9. 2024 [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě, Březník a Ptačí potok](#)

12.–14. 7. 2024 [Exkurze do míst plánovaného NP Křivoklátsko](#)

1.–4. 8. 2024 [Exkurze mezi skalami v bukovém moři: památka UNESCO NPR Jizerskohorské bučiny](#)

22.–25. 8. 2024 [Exkurze NP České Švýcarsko: dědictví požáru v okolí Pravčické brány, soutěsky řeky Kamenice a skalní města na mnoho způsobů](#)

Podrobnosti a přihlášky zde: <https://hnutiduha.cz/akce/exkurze-napric-narodnimi-parky-sumava-bavorsky-les-2022>

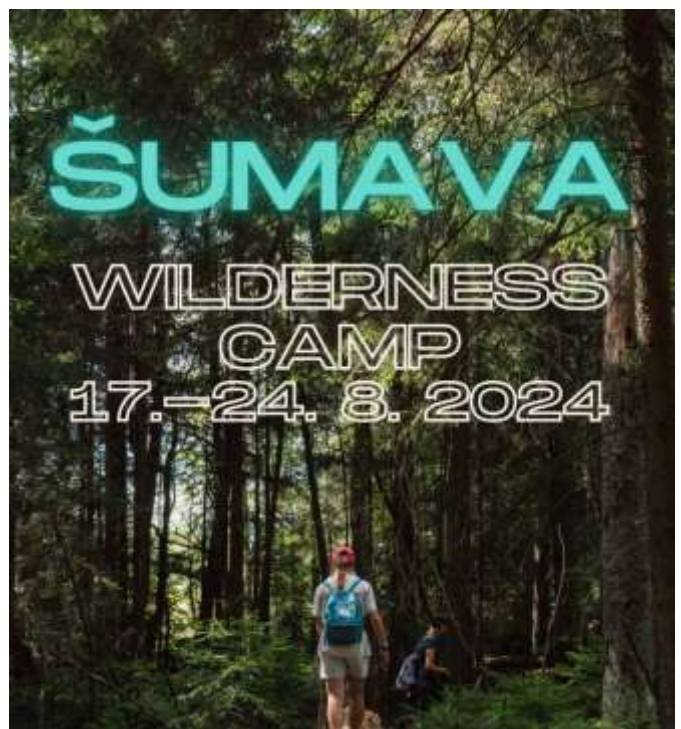

Mezinárodní wilderness camp na Šumavě

Kdy: 18-24. 8. 2024

Kde: Horská Kvilda: Chceš přispět k obnově ohrožených rašelinišť na Šumavě? Více porozumět ekologii tohoto cenného ekosystému, provázanosti s klimatickou změnou, zapojit se u manuální práce v mokřadech, užít si komentované exkurze a večerní přednášky od expertek a expertů na místní faunu a flóru? Procvičit angličtinu a poznat nové, podobně smýšlející mladé lidi z Česka a jiných evropských zemí?

Podrobnosti: Nenech si ujít mezinárodní dobrovolnický tábor na Horské Kvildě, jehož program je koordinován s projektem EU Life for Mires (<https://life.npsumava.cz/>), jehož cílem je obnovit hydrologii krajiny, biodiverzitu a rašeliniště. Aktivně se zapojíš do obnovy ohrožených rašelinišť prostřednictvím zvýšení hladiny podzemní vody, zastavení degradace a oživení tvorby rašeliny. Úkoly na konkrétních lokalitách zahrnují opravu minulých revitalizačních snah a zakládání nových rašelinových přehrad v odvodňovacích kanálech. Budeš mít také unikátní možnost navštívit nepoškozené oblasti, kde lépe porozumíš fungujícím systémům krajinářské hydrologie a negativnímu vlivu lidského využívání na změnu klimatu a ztrátu biodiverzity. Můžeš se také těšit na doprovodné workshopy a přednášky, které se budou věnovat například vzácným šelmám jako jsou ryši a vlci.

Podmínky: věk 15-30 let, schopnost dorozumět se v angličtině

Více informací a přihlášení: [zde](#)

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 20. 7. 2024 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru **Ďáblíka**, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!